

Målgruppsinventering på Familjebehandlingsenheten i Umeå kommun

Bakgrund

Familjebehandlingsenheten i Umeå kommun möter barn och ungdomar mellan 0-18 år och deras familjer. År 2017 arbetade 35 behandlare i verksamheten och de genomförde cirka 150 insatser per år.

Individ- och familjenämnden i Umeå tog 2017 ett inriktningsbeslut om att kommunens familjebehandlingsenhet ska jobba med de mest utsatta barnen och deras familjer. De ska vara ett alternativ till placering och de ska jobba före, under och efter placering för att undvika och korta ner placeringar.

Vad ville verksamheten ta reda på?

När Linda Hörnsten började sitt arbete som ny chef på Familjebehandlingsenheten ville hon få en bild av vilka som kom dit. Samtidigt blev kommunen tillfrågade av SKL om de ville delta i projektet Webbkollen Barn och Unga (BoU) under åren 2016-2017, vilket blev en möjlighet för verksamheten att få fram information.

Vilken information samlades in?

I Webbkollen BoU ställdes frågor om bland annat varför familjen kom till enheten, grundproblematik/identifierad utsatthet hos barnet vid startpunkten, insatsen och hur målen uppnåts.

Bakgrund	Process	Resultat
• Kön • Ålder • Ursprung • Identifierad utsatthet • Insatsens fokus (centrala behov)	• Insats • Samverkan • Hälsoundersökning av placerade barn • Samordnad Individuell Plan	• Övergripande måluppfyllelse • Avslutsorsak • Riskbedömning vid beslut av insats jämfört med vid uppföljning/avslut av insats • Situation vid avslut (skolresultat/sysselsättning, försörjning, boende)

I projektet var det insatserna från enheten som följdes upp, vilket gör att det förekommer en viss dubbelräkning av barn, då en del barn fått flera insatser från enheten. Uppgifter registrerades i samband med att en insats avslutades, men uppgifter hämtades från dokumentation både före, under och efter insats, till exempel riskbedömning före, under och efter eller skolresultat före, under och efter insats. Efter att projektet avslutades skapade kommunens dataenhet ett system med motsvarande frågor samt några lokala frågor.

Familjebehandlingsenheten använder också Journal Digital, ett verksamhetssystem med självskattningar, om till exempel föräldrars och barns mående och traumasymtom, som hjälp i behandlingen och för uppföljning genom information som samlas in i början och slutet av alla insatser.

Slutligen har enheten kompletterat sin uppföljning med en brukarenkät om hur föräldrar och barn uppfattat att deras situation har förändrats, om enhetens bemötande och eventuella klagomål eller synpunkter.

Under 3,5 år har Familjebehandlingsenheten följt upp alla sina insatser.

Hur samlades informationen in?

När kontakten med en familj startar träffas behandlare, familjen och handläggande socialsekreterare för att formulera konkreta mål. Efter det sker en första träff med familjen på Familjebehandlingsenheten då de gör skattningar som finns i Journal Digital på surfplatta eller papper.

När behandlingen är klar gör familjen nya skattningar i Journal Digital och information från skola m.m. hämtas in. I ett avslutande möte med familjen och socialsekreterare går man gemensamt igenom måluppfyllelse. Föräldrar och barn får då också besvara brukarenkäten. Efter det fyller medarbetare på Familjebehandlingsenheten i uppgifterna som följs sedan Webbrollen BoU, kompletterat med de egna lokala frågorna.

För att kunna genomföra inmatning av alla uppgifter gjorde verksamheten om en behandlartjänst till administrationsansvarig som matar in resultaten från alla insatser som genomförs i verksamheten och tar ut siffror en gång i månaden. En annan person ansvarar för att alla behandlare fyller i och stämmer av alla insatser i Journal Digital.

Personalen går igenom och reflekterar över resultatet gemensamt en gång i månaden.

Vilken kunskap blev resultatet av uppföljningen?

I analysen av resultaten framkom att det var en stor grupp som hade låg risk som ändå hade familjebehandling. Familjekonflikter och våld förekom i 40 procent av familjerna och det fanns mycket psykisk ohälsa bland både föräldrar och barn. Umeå kommun hade också många barn och unga placerade i HVB.

År 2017 skedde en positiv förändring i 70 procent av ärendena, och idag 2019, nås en positiv förändring i 82 procent av ärendena. Också i familjer där målen inte nås upplever man sig bli väl bemött.

Vilka förändringar gjordes till följd av ny kunskap?

Den största förändringen var att kommunen började arbeta med att först använda heminsatser innan beslut om placering skedde. Barn och unga blev inte längre placerade innan man uttömt sina insatser på hemmaplan, om de inte var i behov av omedelbart skydd. Familjebehandlingsenheten började också möta upp med eftervård, framför allt för placerade ungdomar.

Utifrån resultatet av den systematiska uppföljningen om grundproblematik och identifierad utsatthet hos de barn som kom till Familjebehandlingsenheten, tog verksamheten reda på vilka insatser som utifrån forskning var verksamma för de problem som identifierats och gjorde en femårsplan för att utveckla och anpassa verksamhetens insatser för att bättre möta målgruppens behov.

Idag har verksamhetens insatser stöd i forskning. Enheten arbetar i högre utsträckning med högriskärenden. Verksamheten har ett heltäckande sätt att kort och koncist arbeta med rätt saker eftersom alla insatser följs upp. De vet nu att de arbetar högst ett år med en insats och kan förmedla detta tidsperspektiv till föräldrarna.

Utifrån en analys av statistiken är det enkelt att få med sig personalen i att genomföra förändringar. Enhetschefen och personalen ser när familjernas behov ändras och följaktligen att verksamheten då också måste förändras. Det finns även en tydligare bild av vilka kompetenser som finns i personalgruppen och vad de är bra på, exempelvis att ge stöd så att barn kan komma hem från placeringar.

Enhetschefen är insatt i vad som sker på Familjebehandlingsenheten, vilka styrkor och svagheter som finns samt kan tydligt visa detta för chefer och politiker. Genom att veta vilka områden som verksamheten är bra på ser man nu även snabbare vilken problematik verksamheten saknar kompetens för och kan då köpa in dessa tjänster.

Framgångsfaktorer i uppföljningsarbetet

- Det Familjebehandlingsenheten i Umeå lyfter fram som viktigt för sitt uppföljningsarbete är:
- Politikens inriktningsbeslut om att Familjebehandlingsenheten skulle jobba med de mest utsatta barnen och deras familjer
- Beslut från ledningsgruppen, att uppföljningsarbetet var förankrat hos tjänstemännen
- En ansvarig chef i Umeå för Familjebehandlingsinsatserna och uppföljningen
- Två medarbetare med BBIC-kompetens utsågs för samordning och stöd i arbetet med registrering av information för uppföljning. Vid ledighet utsågs ersättare.
- Beslut om att ALLA insatser ska registreras med stöd av utvalda ansvariga
- Påminnelser på APT och gruppmöten
- Närhet i organisationen och engagerade medarbetare
- Öppenvården själv som mäter och följer upp sin egen verksamhet
- Utbildning i risk- och skyddsfaktorer genom SKL:s uppföljningsprojekt Webbkollen BoU